

บันทึก

เรื่อง การโอนโรงเรียนประถมศึกษา
(โรงเรียนวัดนิมมานรดี อำเภอภาษีเจริญ จังหวัดธนบุรี)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ สร.๐๔๐๓/๘๘๕๑ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๐ ว่า กระทรวงมหาดไทยได้เสนอขอให้ คณะรัฐมนตรีพิจารณาเรื่องการจะรับโอนโรงเรียนวัดนิมมานรดี อำเภอภาษีเจริญ จังหวัดธนบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนประชาบาลที่นายอำเภอจัดตั้งไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดตาม พระราชบัญญัติโอนโรงเรียนประถมศึกษาบางประเภทไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๓ แต่อธิบดีกรมสามัญศึกษาแจ้งเหตุขัดข้องว่า โรงเรียนวัดนิมมานรดีไม่อยู่ในข่าย ที่จะโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพราะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ ประกาศเพิกถอนสภาพการเป็นโรงเรียนประชาบาลที่นายอำเภอจัดตั้งและมีสภาพเป็นโรงเรียน รัฐบาล (ส่วนกลาง) ไปแล้ว โดยคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ ๑๑๙/๒๕๐๙ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๐๙ และกระทรวงศึกษาธิการก็ได้ยืนยันว่าโรงเรียนวัดนิมมานรดีไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะต้องโอนไป สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระทรวงมหาดไทยเห็นว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เคยสั่งเลิกล้ม โรงเรียนนี้ตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. ๒๔๗๘ กระทรวงศึกษาธิการ ไม่มีอำนาจสั่งการให้ผิดไปจากกฎหมายได้ ขอให้วินิจฉัยว่า โรงเรียนวัดนิมมานรดีเป็นโรงเรียน ประถมศึกษาที่จะต้องโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือไม่ คณะรัฐมนตรีจึงได้ขอให้ คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ได้พิจารณาโดย เชิญผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการและผู้แทนกระทรวงมหาดไทยมาร่วมชี้แจงด้วยผู้แทน กระทรวงศึกษาธิการชี้แจงว่า โรงเรียนนิมมานรดีนี้เป็นโรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนจัดตั้ง หากใช้ เป็นโรงเรียนประชาบาลที่นายอำเภอจัดตั้งไม่ จึงเป็นโรงเรียนที่ไม่อยู่ในข่ายที่จะต้องโอนไปสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติโอนโรงเรียนประถมศึกษาบางประเภทไปสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๐๙และนอกจากนั้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ยัง ได้มีคำสั่งที่ ๑๑๙/๒๕๐๙ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๐๙ ให้ถอนสภาพโรงเรียนนี้ซึ่งเป็นโรงเรียน ประชาบาลที่ประชาชนจัดตั้งมาเป็นโรงเรียนรัฐบาล (ส่วนกลาง) ไปแล้ว ผู้แทน กระทรวงมหาดไทยชี้แจงว่าโรงเรียนวัดนิมมานรดีเป็นโรงเรียนประชาบาลที่นายอำเภอจัดตั้งหากใช้ ประชาชนจัดตั้งไม่จึงอยู่ในข่ายที่จะต้องโอนมาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายดังกล่าวข้างต้น และชี้แจงว่าโรงเรียนนี้มีสภาพเป็นโรงเรียนประชาบาลที่นายอำเภอ

จัดตั้งตลอดมา จะสิ้นสภาพไปได้ก็แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้เลิกล้มตามความในมาตรา ๒๗^๑ แห่งพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ เท่านั้น ซึ่งไม่เคยได้มีคำสั่งเช่นนั้น โรงเรียนนี้จึงคงมีสภาพเป็นโรงเรียนประชาบาลที่นายอำเภอจัดตั้ง กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจที่จะสั่งเป็นอย่างอื่นให้ผิดไปจากตัวบทกฎหมายได้ไม่

ข้อเท็จจริงที่ได้เถียงกันว่าโรงเรียนวัดนิมมานรดีเป็นโรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนจัดตั้งหรือที่นายอำเภอจัดตั้งดังกล่าวมาแล้วนั้น ต่อมาเมื่อผู้แทนกระทรวงมหาดไทยได้ส่งหลักฐานมายังคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อประกอบการพิจารณาแล้ว ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการก็ได้แถลงยอมรับว่า โรงเรียนวัดนิมมานรดีนี้เดิมก่อนที่จะกระทรวงศึกษาธิการมีคำสั่งให้มาสังกัดส่วนกลางเป็นโรงเรียนรัฐบาล ได้มีสภาพเป็นโรงเรียนประชาบาลที่นายอำเภอจัดตั้งมาจริงดังที่ผู้แทนกระทรวงมหาดไทยชี้แจง

เมื่อข้อเท็จจริงเป็นที่รับกันว่า โรงเรียนวัดนิมมานรดีเป็นโรงเรียนประชาบาลที่นายอำเภอจัดตั้งดังนี้แล้ว ปัญหาที่คณะกรรมการกฤษฎีกาจะพิจารณาก็คงมีเพียงว่า คำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการที่สั่งให้โรงเรียนวัดนิมมานรดีมาสังกัดส่วนกลางเป็นโรงเรียนรัฐบาลตั้งได้กล่าวมาแต่ต้นนั้น จะยังผลให้โรงเรียนนี้ซึ่งมีสภาพเป็นโรงเรียนประชาบาลที่นายอำเภอจัดตั้งเปลี่ยนสภาพมาเป็นโรงเรียนรัฐบาลตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษาใดจะมีสภาพเป็นโรงเรียนรัฐบาล หรือเป็นโรงเรียนประชาบาลที่นายอำเภอจัดตั้งนั้น ก็แล้วแต่การจัดตั้งเป็นสำคัญ กล่าวคือตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๔๗๘ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๔^๒ ว่าโรงเรียน

^๑ มาตรา ๒๗ โรงเรียนประชาบาลที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นนั้น ข้าหลวงประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งให้เลิกล้มได้

(๑) เมื่อคณะกรรมการจัดการได้รายงานขอเลิกล้มด้วยเหตุใด ๆ หรือ

(๒) ถ้าปรากฏว่าคณะกรรมการจัดการไม่ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อได้รับหนังสือแจ้งความจากข้าหลวงประจำจังหวัดให้ปฏิบัติตามภายในเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งความแล้ว คณะกรรมการจัดการก็ยังไม่ปฏิบัติตาม ข้าหลวงประจำจังหวัดสั่งเลิกล้มโรงเรียนได้โดยอนุมัติของรัฐมนตรี

เมื่อโรงเรียนใดเลิกล้มตามความข้างต้นนี้ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดสั่งนายอำเภอถอนชื่อคณะกรรมการจัดการโรงเรียนนั้นออกจากทะเบียน

^๒ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“โรงเรียนประถมศึกษา” หมายความว่า โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนประชาบาลและโรงเรียนเทศบาลที่ให้อบรมตามหลักสูตรประถมศึกษาของกระทรวงธรรมการ หรือหลักสูตรอื่นที่รัฐมนตรีเห็นว่าเทียบเท่ากัน และโรงเรียนราษฎร์ที่อนุมัติให้อบรมตามหลักสูตรเช่นนั้น ๆ

“โรงเรียนรัฐบาล” หมายความว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่กระทรวงธรรมการตั้ง และดำรงด้วยเงินงบประมาณของกระทรวงธรรมการ

“โรงเรียนประชาบาล” หมายความว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่ประชาชนในตำบลหนึ่งหรือหลายตำบลตั้งและดำรงด้วยทรัพย์สินของตนเอง และโรงเรียนประถมศึกษาที่นายอำเภอตั้งและดำรงด้วยเงินของประชาชนที่วานั้น หรือด้วยเงินช่วยการประถมศึกษาในงบประมาณของกระทรวงธรรมการ หรือทั้งสองประการ

“โรงเรียนเทศบาล” หมายความว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่เทศบาลตั้งหรือได้รับโอนมา และ

รัฐบาลหมายถึงโรงเรียนประถมศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการตั้งโรงเรียนประชาบาลหมายถึงโรงเรียนประถมศึกษาที่ประชาชนตั้งและโรงเรียนประถมศึกษาที่นายอำเภอตั้ง สำหรับโรงเรียนวัดนิมมานรดีนี้ เมื่อเป็นที่รับกันว่าเป็นโรงเรียนที่นายอำเภอจัดตั้ง ก็จะต้องถือว่าเป็นโรงเรียนประชาบาลตามบทกฎหมายที่กล่าวแล้วไม่มีเหตุผลแต่ประการใดที่จะกล่าวได้ว่า เป็นโรงเรียนรัฐบาล คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่สั่งให้โรงเรียนนี้มาสังกัดส่วนกลางเป็นโรงเรียนรัฐบาลนั้น จะอนุมานเอาว่าเป็นการตั้งโรงเรียนรัฐบาลหาได้ไม่ เพราะโรงเรียนนั้นได้ตั้งอยู่ แล้ว คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการเพียงอนุมานได้เพียงว่าเป็นการสั่งให้เปลี่ยนสภาพของโรงเรียนเท่านั้น ซึ่งห้ามมีบทกฎหมายใดสนับสนุนให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจสั่งเช่นนั้นได้ไม่

อาศัยเหตุผลดังได้กล่าวมา คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า โรงเรียนวัดนิมมานรดีเป็นโรงเรียนประชาบาลที่นายอำเภอจัดตั้ง และมีสภาพเป็นเช่นนั้นตลอดมาคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ ๑๑๙/๒๕๐๙ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๐๙ ที่กล่าวมาข้างต้นไม่มีผลเปลี่ยนสภาพของโรงเรียนนี้เป็นอย่างอื่น โรงเรียนวัดนิมมานรดีจึงเป็นโรงเรียนอยู่ในข่ายที่ต้องโอนไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติโอนโรงเรียนประถมศึกษาบางประเภทไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๐๙

(ลงชื่อ) ส. โหตระกิตย์
(นายสมภพ โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๑๑

ดำรงด้วยเงินรายได้ของเทศบาล

“โรงเรียนราษฎร์” หมายความว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้ง และดำรงตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์

“ผู้ปกครอง” หมายความว่าผู้ปกครองตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือบุคคลใดๆ ซึ่งเด็กอยู่ด้วยเป็นประจำ

“รัฐมนตรี” หมายความว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ

“กฎกระทรวง” หมายความว่ากฎซึ่งรัฐมนตรีออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่าเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติกรให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้